

GEEN KIND IN DE CEL

Een coalitie van Amnesty International,
Defence for Children,
Stichting INLIA, Kerk in Actie,
Stichting Kinderpostzegels Nederland,
Stichting LOS, UNICEF Nederland en
VluchtelingenWerk Nederland.

Betreft: AO 4 juli : Vreemdelingen- en Asielbeleid; agendapunt 5: Kinderen in vreemdelingendetentie

Leiden, 28 juni 2019

Geachte Tweede Kamerleden, woordvoerders migratiebeleid,

Op 4 juli bespreekt u tijdens het Algemeen Overleg (AO) Vreemdelingen-en Asielbeleid de brief van de voormalige staatssecretaris over kinderen in vreemdelingendetentie. In deze brief geven wij u graag een aantal suggesties voor uw inbreng met specifieke aandacht voor (a) de duur van de detentie (b) alternatieven (c) de wijze van uitzetting en (d) de discrepantie die dreigt te ontstaan voor toepassing van dwangmaatregelen bij kinderen in de Wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring die op dit moment bij de Eerste Kamer ligt en jeugdwetgeving.

Duur bewaring alleenstaande kinderen

De Coalitie Geen Kind in de Cel is zeer bezorgd over het feit dat alleenstaande kinderen lange tijd gedetineerd worden. In zijn brief komt de voormalige staatssecretaris schriftelijk terug op de reden waarom de vreemdelingenbewaring van alleenstaande kinderen in de Gesloten Gezinsvoorziening (GGV) gemiddeld langer duurt dan twee weken, de termijn die in beginsel geldt voor gezinnen met minderjarige kinderen. In 2018 verbleven alleenstaande kinderen gemiddeld 21 dagen in detentie.¹ De staatssecretaris gaf hiervoor als verklaring dat het om kinderen gaat die worden aangetroffen wanneer zij bijvoorbeeld naar het Verenigd Koninkrijk willen reizen en waarvoor pas vanaf dat moment aan terugkeer gewerkt kan worden. De langere detentieduur wordt door hem gerechtvaardigd omdat de terugkeer zorgvuldig georganiseerd moet worden.

De Coalitie Geen Kind in de Cel begrijpt deze verklaring niet. Voor deze alleenstaande kinderen wordt direct overgegaan tot inbewaringstelling en worden alternatieven voor de detentie niet geprobeerd. Waarom zouden deze jongeren niet door Stichting Nidos opgevangen kunnen worden zodat geen vrijheidsberoving plaats hoeft te vinden? Een vertrek kan zo zorgvuldig worden voorbereid wanneer een kind *niet* in bewaring zit. De reactie van de voormalig staatssecretaris roept de volgende vragen op:

- Is de staatssecretaris bereid om onderzoek te doen naar alternatieven voor vreemdelingenbewaring van alleenstaande kinderen?
- Welke maatregelen gaat de staatssecretaris nemen om de duur van vreemdelingenbewaring van alleenstaande kinderen te verkorten?
- Hoe vaak is uitzetting daadwerkelijk gerealiseerd nadat een alleenstaand kind in detentie werd geplaatst?
- Kan de staatssecretaris de duur van de detentie van alleenstaande kinderen nader specificeren (hoeveel kinderen verbleven hoelang in detentie)? Nu worden alleen gemiddelden gegeven.

¹ Ministerie Justitie en Veiligheid, Kinderen in vreemdelingendetentie / alternatieve toezichtmaatregelen, kenmerk: 2450835, 22 februari 2019.

Bezoek 7 dagen per week mogelijk

De Coalitie Geen Kind in de Cel is blij dat de voormalige staatssecretaris aangaf dat zeven dagen per week bezoek mogelijk is in de GGV. De Kinderrechtenhelpdesk van Defence for Children kreeg eerder zaken binnen waarbij bezoek niet werd toegelaten omdat zij zich niet drie dagen van te voren hadden aangemeld. Ook kreeg het Meldpunt Vreemdelingendetentie zaken binnen waarbij bezoek niet werd toegelaten omdat er al teveel bezoek was geweest. Wij gaan er van uit dat er inmiddels instructies zijn uitgegaan naar het personeel in de GGV dat bezoek zeven dagen per week mogelijk is, voor iedereen waarvan personen binnen de GGV afscheid willen nemen. Wanneer zich zaken voordoen waaruit het tegendeel blijkt, zullen wij de Vaste Tweede Kamercommissie daar over informeren.

Alternatieven voor detentie

Detentie is schadelijk voor de ontwikkeling van kinderen en zou daarom ten alle tijden moeten worden voorkomen. Wij pleiten voor een verbod op detentie van kinderen op grond van hun migratiestatus. Wij vinden het zorgwekkend dat de voormalige staatssecretaris in de Memorie van Antwoord betreffende de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring aan de Eerste Kamer schreef dat het belang van het kind een eerste overweging is, maar dat ten aanzien van kinderen het doel van vrijheidsbeneming met het oog op uitzetting (te weten terugkeer) kan prevaleren boven het belang van het kind om in vrijheid te leven.

Volgens de voormalige staatssecretaris levert vreemdelingenbewaring relatief en absoluut meer aantoonbaar vertrek op dan lichtere middelen zoals meldplicht met terugkeerondersteuning. De cijfers die hij presenteert zien op alle vreemdelingen en niet specifiek op gezinnen of alleenstaande kinderen. Kan de staatssecretaris zijn standpunt onderbouwen?

- Hoe is deze verhouding voor kinderen in gezinnen en alleenstaande kinderen?

Detentie lijkt niet bij te dragen aan het voorkomen van verdwijningen. In 2017 vertrokken 130 kinderen samen met hun ouders uit de gezinslocaties. Uit onderzoek van Defence for Children² blijkt dat de angst voor detentie en gedwongen uitzetting een veelgenoemde reden was om weg te lopen uit de asielzoekerscentra. In het jaar dat er geen vreemdelingenbewaring plaatsvond, verdwenen er 59 kinderen, minder dan er nu jaarlijks verdwijnen.

De voormalige staatssecretaris schreef dat vreemdelingenbewaring geen doel op zich is maar alleen wordt toegepast wanneer geen lichter middel volstaat. Uit onder andere de zaak A.B. tegen Frankrijk (11593/12) van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat de Nederlandse overheid niet kan volstaan met een verbetering van de detentieomstandigheden. De overheid dient te onderzoeken of er alternatieven beschikbaar zijn en concreet te onderbouwen waarom die alternatieven in een individueel geval niet gevonden zijn. Zeker wanneer kinderen gewoon in een asielzoekerscentrum wonen en zich nooit aan het toezicht hebben onttrokken.

Onze aanbeveling is dat de staatssecretaris inzet op alternatieven voor detentie.

Wijze van uitzetting schadelijk voor kinderen

Tijdens het AO van 13 december 2018 gaf de voormalige staatssecretaris, ondanks de aangenomen motie, aan dat hij niets ging veranderen aan de wijze waarop kinderen worden opgepakt. Gezinnen met kinderen worden vaak vroeg in de ochtend opgepakt en vervolgens in detentie geplaatst. Volgens de voormalige staatssecretaris is de kans dat je een gezin later op de dag bij elkaar aantreft nihil. Het is echter zeer schadelijk en traumatisch en strijdig met het belang van het kind om onverwacht gewekt te

² Defence for Children, 2018, Je ziet me niet, maar ik ben er wel. Vindplaats: https://defenceforchildren.nl/media/2544/20180608_quickscan-kinderen-in-armoede_a5_web.pdf.

worden door een grote groep mensen in uniform, ook voor andere gezinnen in de locatie die slapeloze nachten hebben uit angst dat hen hetzelfde lot wacht.

Ook het afschaffen van uniformen was geen optie volgens de voormalige staatssecretaris, gelet op de veiligheid van politieagenten en het feit dat zij herkenbaar moeten zijn vanuit hun rol. De Coalitie Geen Kind in de Cel wijst erop dat de uniformen veel angst aanjagen. Dit is ook de reden dat kinderrechtvaarders gestart zijn om gesprekken met kinderen te voeren in burgerkleding in plaats van een toga.

Het is ook de vraag of de politie de eerste groep is die bij het gezin naar binnen zou moeten gaan.

- Kan het ophalen niet door maatschappelijk werkers worden gedaan? En waarom onderzoekt de staatssecretaris niet de mogelijkheid om dit al dan niet als pilot te toetsen?

Dreigende discrepantie Wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring en Jeugdwetgeving

Minister Hugo de Jonge presenteerde recent een actieplan waarin hij aangeeft met een verbod te willen komen voor het plaatsen van kinderen in isoleercellen omdat dit te traumatisch is voor de kinderen. Tegelijkertijd wordt in de Wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring die momenteel in de Eerste Kamer ligt, de mogelijkheid gelaten aan de directeur van het detentiecentrum om over te gaan tot maatregelen zoals het isoleren van kinderen, zonder dat er een hulpverleningsplan en gekwalificeerd gedragswetenschapper aan te pas komt. Voorop staat dat de kinderen in vreemdelingenbewaring daar niet zitten omdat zij hulp nodig hebben, maar omdat zij uitgezet worden. Dan is het ongeoorloofd dwangmaatregelen toe te passen zonder rechterlijke machtiging en door iemand die daar geen specialist in is. Er zouden extra waarborgen moeten gelden en niet minder waarborgen dan in de jeugdwet.

Onze aanbeveling is dat in de Wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring het onderscheid wordt opgeheven van kinderen onder de twaalf jaar en kinderen die ouder zijn dan twaalf jaar met het oog op het toepassen van dwangmaatregelen. Ook bepleiten wij vast te leggen dat dwangmaatregelen aan geen enkel kind opgelegd mogen worden.

Wij hopen dat u bovengenoemde aanbevelingen onder de aandacht wilt brengen van de nieuwe staatssecretaris. Uiteraard zijn wij graag bereid nadere vragen te beantwoorden,

Met vriendelijke groeten,
namens de Coalitie Geen Kind in de Cel

Martine Goeman,
m.goeman@defenceforchildren.nl